

Hribi še beli so, rože pa že cveto¹

¹Prosto po Simonu Jenku.

V družinskem izročilu vztraja zabavna zgodbica o mojem zgodnjem navduševanju nad cvetjem. Bolj ali manj javno jo pripovedujejo zmeraj znova, v mnogih različicah – da se mi seveda lahko režijo.

Na kratko: starša sta kot mlada učitelja na šolskem vrtu v hribih pod Kumom sejala poleg solate in korenja tudi cvetje, predvsem mati, cinije, astre, zajčke, ob ograji sta zasadila nekaj dalij, kar se je pač takrat dobilo, bilo je še precej pred drugo svetovno vojno.

Včasih sta morala malo zdoma naokrog, danes bi rekli na teren, in sta naju z bratom zaupala v varstvo prijaznemu psu, vsem trem pa dala na voljo šolski vrt. Ko sta nekega dne spet tako storila, sta me ob vrnitvi menda našla med gredicami vsega blaženega in vzklikajočega: "Kukike lepe! Kukike lepe!" Vse rože, do zadnje, so bile obglavljene; od očitnega lepotnega zanosa – od česa pa?! – potrgane. Kasneje kdaj bi mi jih oče ob takšnem dogodku pošteno naložil po zadnjici, bil je pač še pedagog stare sorte, zdaj pa se je samo, predvidevam, nekam stekleno zazrl v svet in potem uvidevno pritegnil materi, ki je bila nad mojo zgodnjo občutljivostjo za vse lépo očarana, do solz ginjena in ponosna. "Rože bojo že znova zacvetele," je dopovedovala očetu, ko so ga začele vzgojno srbeti dlani. Tako si pač predstavljam, spomnim se ne.

Odtlej je veljalo, da sem pri družini nekakšen referent za vse, kar cvete. Nekakšna pomehkužena, punčkasta duša. Za poklic in služenje kruha sem si pozneje izbral čisto druge reči, z malo samoopazovalne kritičnosti pa moram ugotoviti, da z velikanskim veseljem in zanimanjem vseeno prebiram knjige in razprave o rastlinah, še posebej rožah; ali pa to, da sem si izbral za hobi križanje vrtnic (ko me pri tem poslu sploh ni zlepa zanimalo, ali bo iz tistega početja nastalo kaj pametnega, ampak samo to, kaj bo prišlo ven iz križanja vrtnične matere in vrtničnega očeta – tudi še tako nemogoči spački – ki jih pa, roko na srce, spet nisem bil nikoli preveč vesel: saj so vrtnice nekakšne rožne misice, pojem vsega najlepšega, in se skoraj ne spodobi, da bi bile grde).

Ampak naj grem k stvari. Zame skoraj ne more biti lepšega od studenca zlatih kalužnic v močvirnem blatu zgodaj spomladi. Ali njihovih daljnih sorodnic zlatih pogačic v hribih ob začetku poletja. In tudi ne nič očarljivejšega od cvetočih česenj sredi kičasto modrega travnika spominčic na Prvi ravni pod Blegošem (Prvo ravan imam pač ta trenutek v spominu,

velja pa za vse oblake spominčic po travnikih). Enako sijajno je, če na Kumu v pozni pomladi naletim na poplavo kronic, o katerih mi zvesto poroča trboveljski prijatelj Leko, ki se tja gor vozi z motorjem oprezat, kdaj se bodo pririle iz zemlje; ali pri Svetem Lovrencu ob Lisci na drugi strani Save kup velikih encijanov; in na Štihovem hribu nad Mirno toliko rumenih azalej, da jih imajo kmetje za plevel, ker jih krave ne jedo, zaraščajo pa najlepše robove pašnikov (pri novomeškem Gabrju, kjer so jih najprej naredili za znamenite, so jim vrtničarji rekli gabrške rože in so jih iz same ljubezenske vneme skoraj iztrebili). Logarice ali močvirski tulipani so veliko manj gosposki, a je vsako srečanje z njihovimi ponižno kimajočimi glavicami enako pomembno doživetje.

Tu in tam kakšna roža preseneti na popolnoma nepričakovanem kraju in me s tem še posebno razveseli: takšna je bila svoja leta brstična lilija kar ob širokem cestnem ovinku pred Poljanami, na Ajdovskem britofu, kot stari domačini rečejo kraju – bahavo se je ena sama nekaj pomladi zapored razcvetela v oranžni lepoti, potem pa je zginila, nekega leta je ni bilo več – mogoče je odšla s kakšnim "ljubiteljem", ali pa se je samo za nekaj časa potuhnila pod rušo.

Na lepe čevljce me je napotil sošolec, zdaj že zdavna na oni strani večnosti; bil je vojaški zdravnik. Kot

Lepi čevljc
Foto Dušan Klenovšek

Rapontika
Foto Dušan
Klenovšek

vojno lice v nekdanjih časih ni smel čez mejo, žena pa je seveda hodila v Celovec po kavo in pralni prašek. Spremljal jo je do Ljubelja in moral ostati tostran; tam jo je čakal, da sta se zvečer skupaj vrnila; vmes pa je raziskoval tamkajšnji hribovski svet. Izkazalo se je, da je bilo lepih čevljevcev pod Zelenico, kolikor si hotel – v nizkem bukovju kar nad stezo čeli pušeljci, razkošni šopi na dolgih pecljih, ali pa malo bolj pritlikavi zunaj, na soncu, med šodrom.

Precej let je bil zapovedan tako imenovan obmejni pas, kjer so človeka hitro začeli preganjati graničarji, če je kaj blodil po njem, tako da so rože imele mir pred oboževalci. Ampak je res lepa in nenavadna roža lepi čevljec, tako da se je splašalo vsem graničarjem nakljub kršiti pravila! Kaj planika, čeprav ji tudi ni mogoče nič očitati!

Svojčas sem na Jalnovih Ogradih, pod katerimi je nekaj let zapored samotaril Dane Zajc, pesnik, videl cele zaplate očnic. Vrh Ogradov je nekakšna viseča planota, precej revna z zemljo, skalnata in peščena, tako da planike na njem ne zrastejo kaj zelo v višino, in tudi v obilje ne. Niso obute v salonarje, bi rekel prijatelj, jih je pa zato nepregledna množina. Od planinskega cvetja so najbolj "razvpite". Saj so lepe, bi rekel, ampak drugače kot lepi čevljci, nekako fino kožuhovinaste, zametaste so, ob tem pa skromne, nenapihnjene, brez salonarjev.

In tako naprej: še posebej v hribih za vsako skalo čaka kakšna taka lepa reč. Lahko tudi kar na planem; nageljni oziroma klinčki, recimo Sternbergovi, pod Vrtačo (kajpak tudi kje drugje) širijo poleti oblake vonjav.

Ker sem pod kožo čudak, sem kakšno posebno rožo obiskoval leto za letom, ob vsaki priložnosti. Alpskega volčina je menda na Krasu kar nekaj, "moj" pa je bil samo eden – razkošno cvetoče bitje na koncu poti od cerkvice svetega Hieronima z Nanosa dol, že v dolini; moral si vedeti zanj in na pravem kraju stopiti okrog skalnega vogala, pa si stal pred njim. "O, še si tukaj!" sem se ga zmeraj razveselil. Vsako leto lepši je bil, zmeraj bolj razkošen, o pravem času ves prekrit z belim cvetjem in nežno dišavo. Bal sem se, da ga bom kdaj zgubil, ker je

toliko ljubiteljev lepih rož na svetu. In povrh, kar je trdil Tavčar, "nam je ljubezen vsem v pogubo". Rožam je v pogubo njihova lepota (ki je oblika ljubezni) in kakor velja za lepa dekleta, tako velja tudi za rože, pravzaprav za vsa živa bitja: velika lepota – veliko obletovalcev – veliko nevarnosti, potem pa se zgodi, kakor se je gabrski roži. Še gospodičnam se na obrazu pozna, kdaj se jim osuje dekleštvo. Hvalabogu, moj volčin za zdaj še zmeraj živi in raste, zmeraj lepši.

Drugo takšno moje rožno bitje je zelo samotno kljubovalo (prav mogoče še zmeraj vztraja, že dolgo nisem bil tam, ker me pač noge ne nesejo več, naj me srce še tako preganja) tik ob stezi od Dvojnega Triglavskega jezera na Štapce. Na daleč je opazno v osamelosti, imenuje pa se rapontika. Ne vem, od kod ime; še najbolj pa me je zmeraj spominjala na artičoko (šolani botaniki se mi bodo seveda smejali in mi raje ponujali kakšnega glavinca za sorodnika, vsaj po videzu). Moja rapontika je za povrh necivilizirana, razdivjana, neukročena, vsa zaprašena; ker je preblizu stezi, po kateri hodijo številni šodrovci gor in dol, se pač praši. Skoraj samopašna se zdi v svoji sončni samoti in kljubovalnosti, po svoje celo zanikrna in pretegnjena. Sem jo pa zmeraj, kadar sem šel na Jezera ali tam čez, že od daleč lovil s pogledom; že s steze nad Dvojnim jezerom. Prebral sem, da je precej redka, da je je nad Krnskimi jezerom kar precej, drugače pa da samotari bolj ali manj posamično; celo v Grintovcih. No, jaz sem dolgo poznal le to pod Štapcami; redno sem jo hodil pozdravljat.

Potem pa je nanese, da se mi je nekoč dalo potepati pod Velikim Lemežem nad Krnskimi jezerom. Tam so si nekje na samem in odročnem mladi romantični, menda gozdarji, pred časom postavili nenavaden vikend, surovo pribežališče, posebne vrste biva; tega sem hotel najti. Potem bi mogoče šel še naprej, mogoče kar naravnost na Lemežev greben in po njem na sedlo Čez Potoče. Vmes sem si celo obetal naleteti na kakšno prastaro vojaško naselbino iz prve svetovne

Kranjski jeglič Foto Dušan Klenovšek

vojne, kakšno zloženo kamenje, ki naj bi bilo nekoč zaklonišče in začasni dom. Vsaj do frontnih let, ko so ga preplavili vojaki, je bil ves ta svet porasel z macesni, sicer poredko, pa vendar; vojska je macesnovje iztrebila, les porabila za svoja bivališča in kurjenje, od takrat je gol golcat; mogoče bi vsa tista drn preredita kakšno kozo, kaj več pa kljub vsem širjavam zagotovo ne.

Res sem našel napovedano romantično zgradbo, že malo zanemarjeno in plesnivo, a še zmeraj kolikor toliko uporabno. Ko sem šel naprej, sem v resnici našel tudi ostanke obsežnega vojaškega naselja, zložene-ga iz kamnov. Ves čas pa me je pri tistem potikanju spremljal generalfeldmaršal Friedrich Paulus, spomin nanj; zapicil se je vame in se ga nisem znebil, kar naprej se je valjal po meni. Nekoč prej sem namreč bral, kako je v tem zakrnskem svetu med prvo svetovno vojno kot mlad oficir služil vojsko – je bilo tu? Njegova enota naj bi namreč tam nekje imela tabor, sredi najhujše zime pa se je nekega dne moralo poveljstvo odpraviti na komando proti Bohinju. Vojake so ta čas pustili same. Z Lemeževih pobočij je prav tistega dne zgrmel mogočen snežni plaz in vso enoto pometel v jezero, živi so ostali samo tisti, ki jih ni bilo doma. Tudi kasnejši general. Usoda! mi je ob tem kot za spremljavo ves čas zvonilo po glavi, *živ je ostal zato, da ga je četrto stoletja kasneje dohitela stalingrajska groza, sramota, poraz in kazen za stotisoče ali kar milijone mrtvih*. Mar bi se bil dal tu odnesti snegu v jezero, za zmeraj bi bil ostal v tem lepem svetu.

Potem pa sem naenkrat pred seboj zagledal celo njivo rapontik; samoumevno so se sončile v gostem nasadu, kot da ne mislijo nikoli odnehati in nikomur pustiti zraven; med njimi ni raslo prav nič drugega, samo one. Ojej, sem si *pojammral*, jaz pa brez fotoaparata! Tega sem se pač najprej v svoji nečimrnosti spomnil. Saj sem ga, ta nesrečni aparat, drugače zmeraj tovoril s seboj, in pogosto za prazen nič, tistega dne pa je ostal doma! Sicer s tehničnega vidika ni bil nič posebnega, vzhodnonemška roba, vendar bil je znamke Werra: če sem hotel slikati cvet od blizu, sem moral na objektiv do roba skrajne potrpežljivosti privijati in odvijati nekakšne obročke, zaradi goriščne razdalje, se valjati po tleh in podobno. Zoprno! Toda za osnovno dokumentacijo je bila škatlica dobra in sem se je navadil.

Tovrstna pozaba se mi seveda ni zgodila prvič, zato sem vedel, da obžalovanje, jamranje in bentenje ne bo nič pomagalo, sem si pa zato hotel podobo, njivo rapontik s Krnom v ozadju, čim bolj vtisniti v spomin. Še danes po spominu vem, da tam nekje v resnici raste strnjen nasad teh robustnih, zanikrno aristokratskih rastlin, več pa ne. Obisk rapontične mini državice pod Lemežem sem sklenil čim prej ponoviti in ga poslikati, vendar je nisem nikoli več našel. Premendral sem tistega kamenja in skalovlja čez vso mero, vendar je pač nikoli več nisem našel. Rastlina ni samo kljubovalna, trpežna in po svoje mogočna, je očitno tudi skrivaška. In seveda: spominske slike so zelo neobstoja zadeva. Pa niso vse rože takšne, večina se jih prav rada razkazuje. Prelepi kranjski jeglič na primer: samo da v domačih

krajih najde vlažno skalo, se že prilepi nanjo. To sem opazil že prvič, ko sem se navdušil nad njim – v borovniškem Peklu. Če je zadosti hribovskega zraka, se naseje tudi drugje, recimo na Šebreljski planoti. Ker mu je avrikelj zelo soroden, seveda pa večji in sončno razkošen, se tam tudi rad križa v različnobarvne idrijske (včasih rečejo tudi dražestne) jegliče; je pa takšno prešuštvo zaradi mnogih neuskkljenosti precej zamotana stvar: rasti morata eden in drugi dovolj blizu in tudi časovno se morata ujeti, ker je eden malo zgodnejši in drugi počasnejši. V tistih hribih od Šebrelj proti Jelenku so ga takrat, ko sem se tam sicer enkrat samkrat potepal, imeli pri kakšni hiši kar na oknu za okras, kot na Gorenjskem nageljne. Največkrat so bili zelo temne, skoraj črno zametaste barve (po spominu). Takrat sem si rekel, da se morava s tem nenavadnim in redkim čudežem videti tudi v naravi in sem ob prvi priložnosti nagovoril znanca domačina, naj me popelje na

pravi kraj; on mora zagotovo vedeti, kje bi se ga dobilo. Res me je popeljal na Jelenk, mogoče da je bil Kendov hrib, ne vem, hitro nad odcepom ceste v Kanomljo sva se popeljala z avtom precej visoko gor, potem pa *k nogam* v skale – prav tam, kjer sem svojčas sicer že bil, pa nič videl. Na koncu sem ga pa le ugledal, prav tak črno zametast primerek, kakršnega so imeli cvetoljubni hribovski kmetje na oknih. Ne smem reči, da nisem bil razočaran. Zakaj prav črn, pravzaprav temno vijoličast, ko pa idrijski/dražestni jeglič menda obstaja v najrazličnejših barvah, od črne preko rožnate in rdeče do bele: kamor se kot križanec pač vrže – ali bolj k mami ali bolj k očetu. No, kljub vsemu sem ga bil vesel. Najbolj sem pa bil razočaran (ob sicer redkih priložnostih), kadar mi "ime rože" ni šlo skupaj z njeno ljubkostjo. Kdor je kdaj bil navsezgodaj, ampak res zgodaj spomladi, še pozimi, na bohorskem Javorniku in videl cveteti *eranthis*, bo najbrž razumel negotovanje nad slovenskim imenom te več kot zgodnje, sončno ponižne znanilke novega veselja do življenja: *jarica!* Mogoče sem samo jaz tako jezikovno pokvarjen, da mi ob tem predstava potegne na *razjarjenost*, *jarogospodo* in podobne surove reči, sploh ne na *jarino* in

Idrijski jeglič
Foto Dušan Klenovšek

Triglavskaja
neboglasnica
Foto Oton Naglost

jarčke, kamor bi mi seveda tudi lahko. Kako morejo tako ljubka bitjeca nositi tako pretepaško, ali kaj vem kakšno nemilo ime, ko bi lahko bila recimo spomladančki ali kaj podobnega?! Ker res naznanjajo pomlad, pogosto kar iz snega, kot bi sončni žarki silili iz tal, kot otroški sončki v suhi travi. Lahko jih obišeš že zelo zgodaj v februarju; če si bolj pozen vstajalec, tudi še kar kakšne tedne pozneje – na koncu jih je mogoče pozdraviti čisto na vrhu, ko je ves redki gozd posut z njimi, družbo pa mu delajo zvončki, mali in veliki – kronice. Lepše in zgovornejše podobe pomladi zlepa kje ne najdeš; kar stol bi si postavil na razmočena tla in med gola drevesa in jih gledal. Od nekdaj sem prepričan, da si ta prelepa bitjeca prepevajo skrivne pesmi, tako zelo se veselijo življenja, le da jih s svojimi kosmatimi ušesi ne slišimo. Sedel bi torej tam in si prizadeval slišati njihovo glasbo. Nekoč sem se celo poigral, pač z mislijo na te spomladančke, in seveda na svojo minljivost, z otožno lepo Kosovelovo pesmijo in jo pokvaril trenutnemu razpoloženju primerno:

Vsi bodo dosegli svoj cilj,
samo jaz ga ne bom dosegel,
v temno jamo bom legel
in se z zemljo pokrtil.
Zgoraj bodo pa rože cvetele
in si svoje skrivne pesmi pele
vsako pomlad.
Ne bo mi slabo,
za zmeraj se bom spočil.

Priznam, da je bilo nekaj nebogljenega narcizma v tem početju, potem pa se zmeraj spet spomnim na prizore vrh Javornika, na skoraj neverjetno podobo pomladi, in si rečem, da to kvarjenje ni bilo namenjeno meni, temveč čudenju, da je kaj takega na svetu sploh mogoče. Saj gre vendar za preseganje smrti, za zmeraj novo kljubovanje koncu, nič črnega in turobnega! Še več: prav vsaka roža je znanilka takšne večnosti vstajenja, velike noči – saj pa je tudi pred vsako veliko nočjo cvetna nedelja!

Drugo podobno razburjenje, *razjarjenje*, me je obšlo, ko sem prvič slišal za *kurjico*, kot imenujejo, menda od pamtiveka črni teloh, *helleborus niger*. Že od nekdaj mi sploh ni bilo jasno, zakaj se ta gozdna laternica, ta

svetla lučca imenuje *črna*, ko pa ni bolj belega cveta! Zapovrh jo pa še imensko vežejo s kurami ali kar kurjimi iztrebki! Naj se zapeljejo, če že ne morejo peš, kdaj spomladi vsaj na Vršič, se ob robu ceste ustavijo in stopijo kakšne korake stran in bodo videli, kakšna je čista, snežno bela, domala neverjetna lepota, ki jo, tako pravijo, hodijo sem občudovat celo ljudje iz daljne japonske dežele (tako sem bral v časopisu). Če bo sreča, bodo lahko videli razkošne šope lepotic! Mogoče se bo komu dalo celo do tisočletnega macesna za Slemenovo špico in bo tam lahko videl, celo čutil, kako zeva čas ("blazni Kronos") med tisoč let starim, od viharjev obglavljenim in betežnim starcem ter med otroško milim vsakoletnim vstajanjem bele rože. Naši očetje in predniki gor ali dol, jaz teloha ne bi nikoli imenoval po kurah. Poznam ugovor: saj ne po kurah, temveč po kurjenju! Po ognju, svetlobi. Vseeno!

Je pa že kaj drugega triglavskaja neboglasnica, čeprav so jo pri krstu malo pesniško načičkali. Ampak gre.

Perunika, iris Foto Oton Naglost

Celo sijajno gre to ime! Tako drobceno lepa je, predvsem pa nebeško modra, da sem se je zmeraj razveselil, kadarkoli sem jo ugledal in kadarkoli se še zdaj spomnim njenega imena. Nekoč sem čisto majčken osebek njene filigranske lepote, z dvema ali tremi cvetki v zelenem gnezdecu, odkril celo tik pod vrhom Triglava. Tako patetično se mi je zdelo, skoraj v senci Aljaževega stolpa je bilo, da sem se kar usedel zraven in ji lep čas delal družbo (kar se mi stori zmeraj, kadar me dohiti kaj posebno lepega; sploh ni treba, da je triglavskaja roža, iz Zlatorogove krvi, razlita po skalah, ali kaj podobno zgovornega, baladno lepega).

Ni pa nujno, da gre za ime, ki je samo človeško izmišljen dodatek. Ko sem prvič prišel na Španov vrh, pravzaprav sem se takrat pripeljal z žičnico, sem samo strmel nad širnimi hribovskimi travniki, na gosto posejanimi z narcisami. Niso rasle posamič, kot to delajo kraške bedenice, tako jim je pravil prijatelj in botanik

Tone Wraber (menda po etnologu Milku Matičetovu, ki je bil v obrambi vsega ljudskega baje hud gospod), temveč na gosto ena ob drugi. Ne bom si izmišljal primerjav, preprosto ne moreš se prestopiti, ne da bi kakšne s krvavečim srcem ne pomendral. Živina teh lepotic ne mara in tako so se stoletja in več nemoteno razmnoževale po rovtih nad Jesenicami. Niti današnji "ljubitelji" jim ne pridejo preveč do živega: če jih nabirajo za domači okras, za vazo, jim s tem pomagajo celo do dodatne hrane, ker je ne potrošijo sproti za ženitno cvetje in to hrano raje shranijo v čebulicah za naslednjo pomlad. Kopati z rovnico pa se ljubiteljem preveč tudi ne da, ker ni prav udobno, naj so še tako občudovalski. Narcise največkrat pripisujemo Golici, v Golici vidimo njihov pradam. In tako sva se jih pred davnimi leti s prijateljem odpravila gledat tja gor. Je pa bila tudi ta gora še v obmejnem režimu; bogvarji, da si stopil malo proč z dovoljene steze in bi te ob tem dobili graničarji – še posebej ne v nedeljo, ko od nekdanj gor rinejo množice. Prav to pa se nama je zgodilo, zašla sva, niti ne vem, kako se nama je posrečilo, preveč sva spotoma govorila. Skratka pet graničarjev naju je na pol pota začasno aretiralo in naju v družbi velikega, že na pogled krvoločnega psa odgnalo v dolino. (Še zdaj imam v spominu, kako sem pazil, da se ja ne bi spotaknil in s tem dal živali izgovor.) Na Golico takrat nisva prišla, čeprav je bil dan res prelep, kot "iz čistega srebra ulit" (prosto po Kosmaču), in narcise enako na vrhuncu mlade lepote. Pozneje sem večkrat stopil ali se vsaj pripeljal do Zoisove Pristave; tam je vsaj tako lepo, čeprav se to manj ve. Toda! Ob vsem drugem ne morem in ne morem razumeti, da je kdo videl cel hrib ključavnic, kot jim pravijo domačini, in si teh ključavnic celo natrgal šopek za domov in tako v trenutku napredoval v ključavničarja. Mogoče so res nekakšen ključ do pomladi in se jim zato tako reče, pa vseeno. V latinščini so jim pritaknili vzdevek poetična oziroma poetska roža – *narcissus poeticus*, zato so zame pač pesniške rože, kvečjemu bedenice, ker bedijo nad svojo lepoto in nad tem svetom, ki bi ga človek rad pokončal. Hvalabogu pa, kot je bilo že z olajšanjem zapisano, nobena ljubiteljska pohotnost ne pride do živega njihovi deviški lepoti.

Naslednji trenutek me spomin spet odnese na Nanos (ki naj bi bil pradomovina jarice; zgodovinski omenki oziroma tudi kakšni indici tako kažejo, čeprav oprijemljivih dokazov ni). Na njem se ob tisti poti, ki pelje k skrivnemu kraju najlepšega alpskega volčina, z življenjskim veseljem vsako pomlad igra bleščeča, sijajna, vesela družčina perunik in potonik; v gostem, prijaznem nasadu. Tam so na hribu, ki je že tako poln cvetja, kot bi jih nasadila božja roka; človeška jih zagotovo ni. Perunike tekmujejo z nebeško modrino, in potonike s sončnim zahodom tik pred temo. Čmrliji letajo okrog in vetrovni zrak jih ljubkuje. Ko sem jih prvič videl, nisem mogel verjeti svojim očem. Saj je že ena sama potonika s svojim neverjetnim, japonsko bahavim cvetom sredi kraškega travnika čudež božji, tu pa jih je cela podeželska veselica. Seveda posedim vsakokrat

Narcisa
Foto Oton Naglost

tudi z njimi; molčeče so, zavite v prostorsko gluhost, čeprav se prav čuti, kako jim godi človeško občudovanje. Ampak jih res občudujem: takšno razkošje raste ponavadi samo po gosposkih vrtovih in v kakšnem alpinetu. Tu pa mora kljubovati burji in mrazu, in ob tem vseeno ostaja lepa. Do konca cvetenja jim starost ne pride do živega; pred zimo in mrazom se enostavno skrijejo pod zemljo. Tam so varne pred minevanjem, saj jih bo pomlad spet "sklicala" (Jenko).

Podobno alpski/snežni zvonček, *soldanela* – docela neverjetna lepoticica; ob vsej svoji rožnato vijoličasti krhkosti vsako pomlad visoko v hribih požene malo manj kot iz snega, potem se nekako skrrije in se spet oglasi čez leto dni. Na Komnu za Smrekovcem samotarsko prebiva še en lepoteč s skromnim imenom najmanjši jeglič, vendar nikar ne verjeti imenu, ni tako najmanjši, kot ga kličejo! Po cvetu je celo med večjimi; prav sijajen je! Ali pa žafrani, belim menda rečejo nunke, božje zaobljubljenke, na primer na Veliki planini, posvečeno bele in vijolično otožne, pomešana: vse leto jih ni nikjer, spomladi pa odenejo pašnike v en sam neverjetno prazničen prt, da vid jemlje.

Po hribih je množica skromno lepih bitjec, ki se zdijo, kot da jih bo od občutljivosti vsak hip pobralo, pa jih seveda ne; naj k svoji zbirki dodam samo še slečnikov grmiček, edini svojega rodu, tudi ob njem sem pogosto obsedel, ker me je zmeraj znova očaral s svojo deklisko eleganco. In potem še v dolgi vrsti vse blazinaste gorske cvetličaste osebe; nič koliko jih je v vseh mogočih barvah, od prelepih Zoisovih in vseh drugih zvončic ali lepnic in krečnikov do najrazličnejših klinčkov, baldrijanov in makov sredi peščenih strmin; vsaka zasluži svoj slavošpev in globoko hvaležnost, da so takšne, kakršne so – lepe.

Pa ne bom še naprej trošil besed: Koga pa razen malce zažaganih posebnežev to sploh zanima?

Sem pač takšen, poboljšal ali vsaj predrugučil se ne bom. Za mano gredo vse življenje tiste "kukike lepe" iz otročjih dni. Nikoli jim nisem ušel in jim nisem niti hotel uiti. Sem pač po rojstvu in usodi referent za rože. Med nami, mestnimi hribovci je zelo razširjeno patetično samougajanje, skromno junačenje; v takšnem stanju sem nekajkrat v življenju izjavil, da hodim v hribe po svoj obrok samote. Pa ni res, hodim gledat rože. ●